

M.10887:54.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därrest Ni vill göra någon förtysligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16) Har aldrig sett eller hört tales om sådant faste för häppen. Men vindskedarna brukades för 75-100 år sen fästas i 2 utskjutande läktar och dessa färdas in i passande hål i vindskeden & så ett hål i läktarnen med en knappel utom för
17) Taket lägges på läkt
18) Halmen utbyttes mot stötar för 75 år sedan men halmen används in i senare tider vacuare och mura i isolander mot hagel & stark regn men inte för ty halmen ge vika för stötar mer & mer, nu används mer en dubbeltal etc.
Ja kan inte jag har mer upplysningar att ge

I närliggande socknar

Jordbruk med därmed mest 100 ha bronster
ihogstörkt, byslaktau stenpüssingar oare

205/116 b - 206/116 d

157

Acc. n:r M. 10887:51.

LUF 62

Uppgifterna härföra sig till

Landskap: Gästrikland

Härad: Oxelösund

Socken: Cleås

Uppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en underökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande? 2%
 - b. för 10 år sedan? 90%
 - c. för 20 år sedan? 50%
 - d. för 50 år sedan? 80% ung.
5. Användas (användes) takkäppar?

Vänntak!

Svar:

Se 12 b

Ej vasstak, men halmtak finns ännu fast att säljas vid halmen bindes med viden. Självklart ja på senare 10 halen även med järntråd. Halmen bindes ut (8 kg. till 2 meter) och lättan så gott som möjligt slukas upp med näsan så den får dessa sättning som spären, häppen liggas på. Härin färs genast halmen om sådan ärnen förs genast halmen och krispina förs upp igen vars båda ände sammansätts och fästs under häppen. Eft sedan lager från vindskydd till minst två till tre vinter. Takhäppen användes för både knist & stötfall - lag men jag har ännu sett fast halmen utan häppen

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Man börjar från vänster och slutar till höger.

Med silftröd utan häppa har man som styg
och lättan och halmen i löpande band, med knish
har det varje band för sig. + + +

Det är endast båkesraken som kommer till
användning. Ell handtag på ena änden of ^{35 x 15}
^{35x12c} stor brädlapp med fäk bortad. Hörn, häl på stucksidan

Flatbranden var nog den siktigast använda
rakten

En del ha i kanten fastat pinnes
av handränsgrinmars skarlek en 4-5 st. för
att komma och reda till halmen ned
men jag har inte fått dess rygga

En större skor eller skiddaer sat an
vändes till att klippa möjlig med knivens
halmskri i baksätet med.

Jag använde endast flatbranden, hållande häppen
med vänster hand lagom här i halmen och
med höger hand spackla upp den jämt urdelade härfur. När så det nämna-
det är utlagt och bundet har jag rakat och går motsatt håll tillbaka
och slitar till bradden så det blir stöt & jämt.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt? *nej*

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

*Ett passar upp
med halm, hoppa å krisp
en (brayer) breder ut schalmen
å slutligen den 3:e bindes
100 dalar kan läggas upp på en dag av 10 timmars arb. dag.*

*Nu användes gummiskar. Forn gick man på 1 braskor.
M, 10887:53 Dessa knäputar begagnas
Vantar användas ej fast maningen gång i början
på säsongen vilt bladet rippa fram på ins-
sidan av hattudden innan skärmen bli fäcksat.
Trägen tröskas med plåtjel (slaggr) eller på långhalmsväxt
halmen repas på era sega som fästas i vügen
(lådalken), stätes med haggaluck till den lätt röder sig.
Vassen skördades i Sept. månad & förberedes helt inomhus.
Här inuti sätts med vass men därmed med rechalm.
Enstaka fall har jag fått utanpå, då användes såd
såa buntar här halen (3-4cm. genomsnitt) läggs tif
i holl var under på första läckan och bindas här till med
klen utvändt hoppa å krisp - så ett halmlager därpå
med jämn drädd med första laget och sågon
byfriing i övre hanten så är axlingen lagd och
skägget förlagt till mittslutning i hagfyrin.
Först sätts förlag lärhalen med det ensparet ek-
hängsten (30cm. mellan varvtavlor) skräns över halmen
och breddas med en lit. skara av hässan på mitten & sätts
sticke in mellan läckan & haggen sitt handsmål över
hället å skarva ihop mykt & gummats så gott igjöra
lätor.*

M.10887:54.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-darna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformu-lär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därrest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16) Har aldrig sett eller hört fäktas om sidant fäste för häppen. Men vindskedarna brukades för 75-100 år sen fäktas i 2 utskjutande läktar och dessa färdas in i passande hål i vindskeden ösa ett hål i läktkammen med en knagel utanpå
17) Taket lägges på läkt
18) Halmen utbyttes mot stötar för 75 år sedan men halmen används in i senare tider närmare och mera i rotsänder mot haget & stark regn men inte för ty halmen ge vika för stötar mer & mer, nu används mer en dubbelfigel etc.
Ja kan inte jag har mer upplysningar att ge

I närliggande socknar

Jordbruk med därmed mest 100 hushållens
ihogstörkt, byslaktau stenpüssingar oare

ACC.NR M. 10887:52a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

201/118 b

157

Acc. n:r M1 0887:29.

LUF 62

Uppgifterna härföra sig till

Landskap: Halland

Härad: Tönnesjö

Socken: Onslätt

Uppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Georg Emil Johansson

Adress: Munkhol, Simlångsdalen

Födelseår och födelseort: 1904 i Enslätt

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

Svar:

Halmtak

Numrera mest med jämstid
i enskilda fäll med vidjor

Nej

använtes endast slagtröskad

5 procent 8 procent 20 procent

75 procent

Ja

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M.10887:30

isolerande band

halmen lägges på lekt samt
bindes med häft samt jämför

skär skyttel samt kniv

med

vidna björkhovistar

ungefärligen meter långa

ta kan till att jämför halmen
med vid täckningen samt skyttelar
vid bindningar

M.10887:31.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

nej

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

Den separas på halmen av bå

båtudera

ja

skäres samt jämnsläs

nej

makon... somme (gräs från mosar)

samt flatoros

fäckaren... samt bindaren

samt en uppassare.

M.10887:32.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

nej

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

på läkt.

18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

för, sätts på någon äldre
byggnad.

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

om jag kan,

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

med förtal är sen, sannol
här i Frankrike.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Lantbrukare.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

129/119 b

148

Acc. n:r M. 10887:33.

LUF 62

Uppgifterna härföra sig till

Landskap: HallandHärad: TönnersjöSocken: TönnersjöUppteckningsår: 1948Skbr

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

mattfnätar istoltanäppor

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

Svar:

1. Ja nog finns ett och annat gammalt men inga nybyggmader läckes med halm i eustaka fall vass.
2. Mycket gamla tak är bundna med vidjor och iäbenämningen raft i kvist.
3. Flera löst pålagda tak finnes ej till endast s.k. länghalva d. a. dem procent b. femton i fyra tiotalia d. sextio i yttre procent
4. Ej numerat endast släkrad

Nät 30x4

M10887:34.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Fortlöpande söm
Jag ej hittat att beskriva och andu
være att teckna, det finns nämning
som heter täckläder på varje sådan
lägger vi ett lager halm och binder
fast med ståltråd längs em. mellan
varje syngru.

8a. Täckesås (en lång som man står
på och som rullas upp i ~~persteket~~
som lappet bindes på s.k. nitar
som tråden rivas på. Knivar
ispän och skärbråda

9. Knivarna är av myktd hård stål
omkring 30 cm långa 30⁴ cm breda
litt svingda ih. ryggas, nälar
är 30 cm långa 4 cm breda 3 mm. grova
och se ut så här A

10. Hålen användes att sy fast halmen med
knivarna att pressa tuket med sen halmen
in bunden

M.10887:35.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes

a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus? *nej*

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

192

skärbrädan är en halva med längd 15 dm bred
repllad i ena sidan och handtagg på andra
denna tryckes hårt mot halmen och så
spän man strax nedan om.

11. *nej*

12. Man använder en s.k. halm vilken man
sätter fast i logans tråvise häng
ifrån golvet, sedan får man smä
lockar och drar igenom hammen
så blir krokig i sin halm
sittande på hammen, nedan man
har takhälmen i händerna
vilken leventas i s.k. klippor
vilka sedan skärs gärna i slupper
Ba man kan för att spara halm lägga
utanpå gammall men ej ut
rekommenderar br. fa c. man sträcker
ett snöre längs med taket och skär
sedan med kniv av det som är nedslipat
sedan bänkar man med skärbrädan

M.10887:36.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-darna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-svara ett utförligare frågeformu-lär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

16 Har ej hörts omtalas ej heller sett påsta raflin på minnade sätt
17 På läkt raflin lades utanpå
halmen.

18 Gör var det mycket vanligt
men ej nu med

19 Ja mot esättning

20 Åren 1918 å 1928 mest i Halland
men även i Västergötland
närmare bestämt Skräcks Säteri;

21 Ja numera har jag ett litet
familjehus med byggmästarkasse
som byggts, teknik med
halv är numera inget ytor
då dessa tak ej användes
i dessa takter

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper, därest Ni vill göra någon förtysligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

149

129/119 b

Acc. n:r M 10887 (37)

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: HallandHärad: TönnesjöSocken: TönnesjöUppteckningsår: 1948

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanställda frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rätta åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takäppar?

Svar:

E. Vass

Halland
Tönnengo-hal
" 1948 m.

M.10887:32

L. H. F. 62

Franse Carles
Fränninge

f. 1874 i Torn

29

J. o. i snöta kvarnslag Bräggmäla

Fruge 2.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

För 35-40° en stekar omväntes rakt o° knust
med hinkning, för tredjering om hinkar och
Fruge 3.

För den tider för 40° en stekar, omväntes utvändigt
tände spikbladet och med kammanad och
utspärrad häxa, för takteckning, festkammar
vinde raffa o° knust

Fruge 4.

För 10° en stekar omvänt för 30° en stekar omvänt för 30° en " " 30-35°	80-90°
---	--------

Fruge 5.

Takteckningar, sätta om mindiga spikbladet, hem
med vridna spikbladet

Fruge 6-7

Vagi det här halvan, halvades för hand. (här
halvades hörna de flesta hästar vrida tillbaka)
du hara uppt halvorna i frans-lagor därför
kann du dessutom fastgöra dem galverna-
eller ens ägda om lärklar, om den inte myttet
hördle hörnbladet. Halvadet måste före 30° mis att
kunna med hästa hanterat stekar med vridna

H. 10887:38.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
Vid Lunds universitet

Gemensam behovs under hukten, upp och ned
stort under den lätta och tider, dag och natt.
Maji prövt amfing 30 cm längd

Faga p.-q.

2. a°3. stora röda röprat med näggen synligis tels-
skranken, som taksten skallt ligga på.

Tek'stor en mindre stora, amfing 30 cm 3-4 fot lång
vart amfing 5-6" i diameter i stora och små,

smår hängde i linor en i mindre andar.

Stora röldes röprat med näggen synligis teknikringen
fintg'ich. Enigas också för teknikring

2. sty medan amfing 30 cm långa. S'ens breds
glinda är glänsande, dessas är röda trädor pris

trahantel, ena endan. Dess amfandet för med-
skräddar glida framhållit, enan amfandet
är hängen. 1. sty röffad hängde med hantel

amfing 2.4. barn lång, hängande med
hans amfandet vid amfandet är hängtan för

att ligga till hängan man måste vila där
hängan, hängan.

Faga 11.

Märkta man måtta för amfald, man måtta best. sedan
fast man knick sprutar, hängman. Knippular man
att hinkar man seck att förra, hängt hängt man
hängan, hängan.

Faga 12.

A. elde tider fulgjelkar hänges hängt hängt hänges

Det vanliga var möjigt, samt hendo upptäckte klippor, med den hand som hir möjliggjorde att klippan rökte, eller händer, för att förfarandet skräig för den han var. En teknik med 6-7 prövar. Ma förlade sig lagdalken, de tog man en mycket teknik men båda handen man hande, den givande han var magia ganger. Härmed tekniken tekniker kvarstängning han ej förkunni ha med teknikprövandet.

Tavla 13.

Tekniken skeer hede myttkörning, och utanför den givande tekniken, om det givande tekniken väntas ha fått en slätt teknik den tekniken, annars hende den givande tekniken väntas uppföljas

Han tekniken är färdig lagt upp, hirje rekommenderar man köpar upp. Han var vinter, i jockhuset så långt man var, så här man nu hela med tekniken en liten tekniken packa. Hittills man han tekniken till teknikagget, så står tekniken nu sitt, han man han en sparsam spägg till tekniken det bli det sitt i minforsen tekniken, där efter han man tekniken till tekniken

Han har han tekniken manجو man han man tekniken, även sagt den givande, aktiva alla handen till tekniken

Tavla 14.

Han är han en handtecknisk tekniken till tekniken. Här syns annan del hand, finns, eller tekniken tekniken, finns också tekniken finns upp, spägg och packa med den han här han en person berättar, även sagt

pa° detta lagga s̄o gād eller gāas för att handla
att trycker till underslaget, eller färgjuter s̄o att det
blir fina. Det som slags-typ, läggs om det blivit fel eller
fel, men senare ut, knyf holt och s̄om är suttet
så har ja man medlit att handla, person pa° domens nu
såna teckningar, till vist man man komma upp till
ganska behovet att man likt person, typ, läggja ihop, eller
höfta ihop, så man kan stoppa den upp under egena
för att få det så här s̄om möjligt, medtecknande pa°
semme med sannan för teckning

Fig:o 15.

Vid tecknings-typ, s̄ögs 3-4 mm Socknen. Breda
utpressad. Mattrycket. Socknen står för att hålla
längre behovet åtta med, i putten teckn. Rindarna
förfia lärkarna och bärden behovet, utpressad. Det sann
hållas, vilen brad pa° undan, s̄o att det s̄a sittet faller
negligen. Lägger sinnelösa. Eller sinnelösa lägger och
sticker ut medan sinnelösa, klockas här om det
så undanläggning, eller undanläggning sinnelösa läge, sinnelösa
sticker undanläggning sinnelösa lägger, färgjuter för att undan
då det sinnelösa lägger upphållas över övre tecknen

11. Använder Ni vid täckningen vanan, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes

a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

✓ 8011

Ja

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utörligare frågesommlär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper, därest Ni vill göra någon förtödligande teckning. Och sånd gärna in svaret så snart som möjligt — det undanlättar anskrivets arbete.

16/ M.10887:4b.

Gör 50 år sedan, i Götaed (Göta älv) Johannes Nilssons gård (Placemera) var hela takkäpparna inblandade, hela huvud
och neglet icke annan kled sällan denna.

17/ På läkt.

18/ Ja på alla byggnader

(Västra Götaland) har jag sett att
taket läggs på ravel.

Ja, där har dock nästan alltid
varit en del neglet.

(Västra Götaland) har jag sett att
taket läggs på ravel.

Ja.

Böja för 60 år sedan, i Göta älv, vid
en liggande rockare, öldeliga. Göta älv
Öröstorp. Väring. Göta älv, vid den liggande
rockaren. Väggmedekare.

FOLKEMARKIVET

Institutionen för folklivsforska-
ning vid Lunds universitet

Träsket i År 1

Västka

Bördetorps Västka

Knäcke

212/116

V 830

Acc. n:r M. 10887:43.

LUF 62

162

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Halland

Härad:

Viske

Socken:

Viske

Uppteckningsår:

1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härförde vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en under sökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rätta åt kommande bider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivena svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vass tak?
2. Äro (voro) dessa bindetak d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagmöskad halm som halles (hölls) kvar av pålagda tråkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent nästan?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Bernd Johansson

Adress:

5 Bracka, Karabacka

Födelseår och födelseort:

1896 Trönö

Svar:

- 1) Halmtak finns nu nästan alltid, men ej ut vall.
- 2) Halmvis föndes vid taktet med trådet, eller galvanisirad granntråd.
- 3) Gis pålagd halm finns nu nästan i trakten.
- 4) Nu manasande omkring 50 %
- 5) Cirka till 1%
- 6) Cirka 15 %
- 7) Cirka 90 %

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare användts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M 10887:44.

5) Täckkäpp användes allmänt

6) Isolerade band brukas alltid.

7) Lär varje lätt läggas en käpp på halmen vilken fastbindes anklingen med kabelnören eller galv ståltråd.

8) Täckbråda, samt nät av metall

9) Nj.

10) Täckbråda, eller s.k. (vraka) består av tråd 15×50 cm van på undersidan är torrat lätt med sona hål, samt på översidan ett handtag av trä och i framändan ett utstående järn om 10 cm för att kunna hänga den om käppen när den inte användes. Hålen av järn i U form med hål nedrest för garn eller tråd. Garn användes nät av tråd 30 cm lång spetsig i ändarna samt hål på mittin.

M.10887:45.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vilken
är i så fall arbetsfördelning?

10) Traka för att jämma halmen med.
Näten till att tråds igenom halmen
och få upp garnet. För 2,5 år sedan
bands med videkvist vilket tråddes
genom halmen med handen.

11) Kj.

12) För prökhades ragen med slaga, sedan
repades halmen i en röpa av tri
och bands i buntar.

13) Färs förr kommer inte.

14) Det gamla taket rives alltid ner.

15) Taket putsas med vrakan.

16) Undast jämnas väl.

17) Färs förr kommer sällan.

18) Mer ryggas med halm och hänsnät.
För användes fäng, vilket bands med
gulltråd eller stenplattor.

19) För det mest med takspän eller
med halm. 15) 2 st. un binder och

M.10887:46.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

- an jämnas halmen.
- 16) Nej.
 - 17) Taket läggs alltid på läkt.
 - 18) För var det rätt så allmänt, men försinnes mer och mer.
 - 19) Har svår att hitta med något alltför vidlyftigt.
 - 20) Har arbetat i Täss med taktäckning från 1915, men numera inte något vidare, på grund av bristande tid.
 - 21) Jag är jordbruksare, vilket upptager min mest tid.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

163

212/111 b

Acc. n:r M.10887:47.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Hallands län

Härad: Viske

Socken: Väro

Uppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försynnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst på lagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass äro (voro) dessa bundna i procenträknat?
 - a. för närvändande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppor?

Svar:

1. På de gamla gårdarna är det halmen över allt vass förekommer väl.
2. Halmen är bunden fast i underlaget mest med järntråd. Endast slagtröskad eller så kallad Finntröskad halm kan användas, hålls med häppar.
3. För närvändande är det 75 procent halmtak.
4. Takräppor används överallt på torv,

163

212/111 b

Acc. nr M 10887:47.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Hallands län

Härad:

Viske

Socken:

Värs

Uppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försynnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järnträd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtroskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass äro (voro) dessa bundna i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppar?

Svar:

1. På de gamla gårdarna är det halmen över allt vass förekommer sällan.
2. Halmen är bunden fast i underlaget mest med järn.
3. Endast slagtroskad där så kallad Pinntröskad halm kan användas, hålls med häppar.
4. För närvarande är det 75 procent halmtak.
5. Takräppor används mestallt på pipen.

MJ 10887:48

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

- b. Isolerade band sakahallade binu,
f. Först lägger man ut halmen så
läggs häppor på och bindes, varje
binu som körförvisar,
8. Slage läkás sop träga nät,
9. Tekninen på tappan visar
alla redskapen,
10. Täckisson den har man som
ställning, nälen körs över
igenom halmen och om läkhet
och binder det hela,

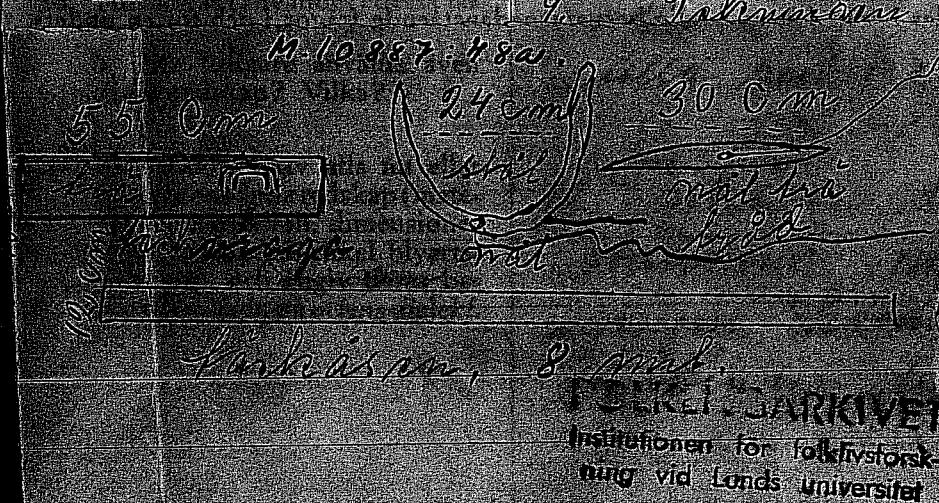
mug. II: 4:1.

M.10887:48

6. Använder Ni isolerade band
eller förlöpande som?

7. Beskriv En tillvägagångssätt vid
bindningen och angiv materialets art. Bisöga gärna en för-
tydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni
vid täckningen? Räkna upp
alla.

10. Vartill och huru användas de
olika redskapen?

6. Isolerade band sakallade benn,
7. Först lägger man ut halmen så
läggs häppan på och bindas, varp
benn som spetsel visar,

8. Skräp fäkas upp. Orage mål.

9. Taknämnas på tappan cirka

m har man som
tar förs var
en och om likhel
fela,

FORSKAARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

10. (avto)
11. (avto)
12. (avto)
13. (avto)
14. (avto)
15. (avto)
16. (avto)

ingen skriva äre
vara märtalende

nog. III - 4:1.

M.10887:49.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

11. Det går inte att använda
annat än skor, vantar går
inte bra att ha, på Vinbörn
är det för svårt att arbeta med
fotfötterna.

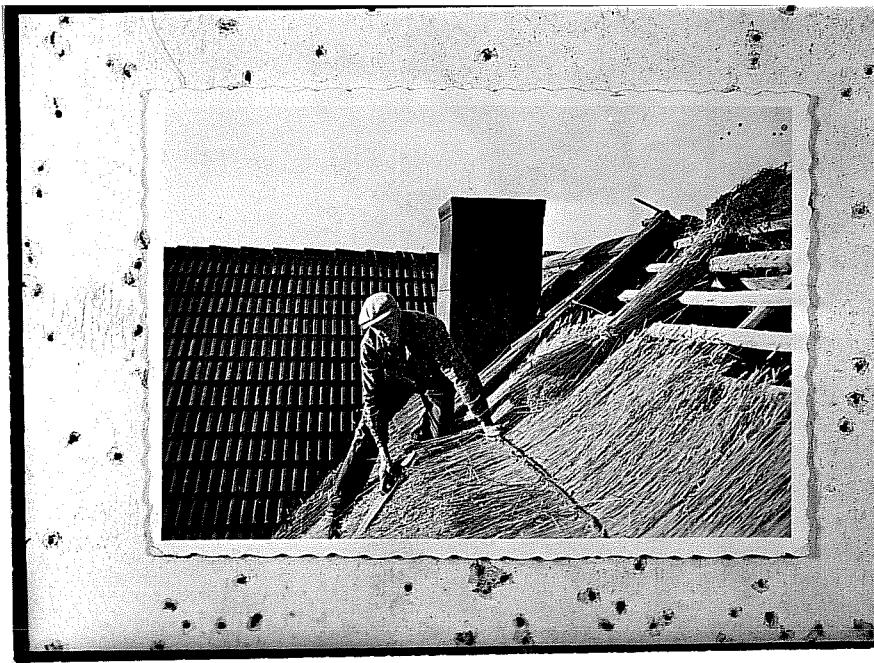
12. Man får ha ha ha härlig i fros-
kan, blockar ifrån som hara strand i
halmen blir så styr o ton som möjligt,
vassen hugges på flöshus, vass o halm
förvaras stående med lopporna uppåt,

13. Det är mycket sällan man lägger
utanpå för de mesta får det mytt läkt.
I min trakt gör man det inte, varje binn
drives med fäckrör, fäckrägget klipps
med en häxrox, halm förförkommer inte på
nya hus.

14. Taket ryggas med modfroskad
halm. Söndriga tak lagas så att
fakhalmen läggas över halvt och —

16. Har Ni hört omtals eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takräpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (räft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

M 10887:48

Hansson

Neg. nr. VI:4:1

163

Taktskring

Arbetsfoto

Växjö, Västra Id.

Autres Johansson, f. 1907.

Ängelstorp 4